

متن پرسش

با سلام: آیا آیه تطهیر تنها سند قرآن در معصومیت امام است؟ منظور از اراده خدا در آیه تطهیر تشریحی است و یا تکوینی و به چه دلیل؟ آیا بدون استفاده از احادیث می توان این آیه را مختص به ۵ تن دانست؟ با استناد به حدیث کسا که مربوط به ۳ امام اول است عصمت باقی امامان چگونه دریافت می شود؟ با توجه به اینکه آیه تطهیر نصف دوم یک آیه است چگونه همسران پیامبر که در قسمت اول آیه مورد خطاب قرار گرفته اند در گروه قرار نمی گیرند؟ با تشکر

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: بحثی در این رابطه در کتاب «دعای ندبه، زندگی در فردایی نورانی» ص: ۴۱

مطالبی عرض شده که عیناً خدمتتان ارسال می شود:

درباره خاندان آن حضرت فرمودی فقط خداوند اراده کرده تا شما اهل بیت را از هرگونه رجس و ناپاکی دور سازد و آن هم پاکبودنی خاص.

این قسمت حاوی نکات مهم معرفتی است و اشاره دارد به قرآن که می فرماید: «... اِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيرًا...» [۱] ای اهل البیت! فقط و فقط خداوند خواسته تا شما را از هرگونه پلیدی بزدايد و اعتقاد باطل و اثر عمل زشت را از شما پاک کند و شما را به موهبت عصمت اختصاص دهد.

با دقت در آیه تطهیر نکات زیر مورد توجه قرار می گیرد.

۱- «رِجْس» از نظر لغت چون با «ال» آمده، به معنی هرگونه پلیدی جسمی و روحی است.

۲- بیش از ۷۰ حدیث که بیشتر از اهل سنت است اقرار دارد که «اهل البیت» شامل، رسول خدا (ص) و حضرت علی (ع) و فاطمه زهرا (س) و امام حسن و امام حسین «علیهم السلام» می باشد. [۲]

۳- امه سلمه می گوید: بعد از آمدن آیه تطهیر، رسول خدا (ص) عبای خود را بر سر حضرت علی و همسر او و حسنین «علیهم السلام» انداختند و بعد گفتند: بارالها! اینها آل محمداند. من گوشه عبا را بالا زدم که وارد شوم، حضرت آن را از دست من کشیدند و گفتند: تو بر خیر هستی، [۳] (یعنی؛ تو زن

خوبی هستی ولی جاییت اینجا نیست).

سؤال: چرا آیه شامل زنان پیامبر نمی باشد؟

جواب: اولاً: هیچ کس تا به حال قائل به عصمت زنان پیامبر نشده است، در حالی که آیه خبر از عصمت «اهل البیت» می دهد و از جریان مباحله هم روشن می شود که زنان پیامبر (ص) معصوم نیستند و لذا در کنار اهل البیت پیامبر (ص) جهت مباحله يك نفر از آنها هم وارد مباحله نشده است. [۴]

ثانیاً: همه روایات از سنی و شیعه پنج تن مذکور را به عنوان اهل البیت معرفی کرده اند.

ثالثاً: اگر آیه مربوط به زنان پیامبر بود از ضمیر «عَنْكُمْ» که قبل از آیه به صورت جمع مؤنث بود، باید استفاده می شد و نه اینکه بفرماید «عَنْكُمْ» یعنی ضمیر را عوض کند.

۴- بنا به روایات و همچنین با توجه به سیاق آیه، جای اصلی آیه اینجا نبوده و با وحی جبرائیل به دستور پیامبر (ص) بعد از نزول، به این صورت تنظیم شده است، و این روش در کلیه آیات مربوط به اهل البیت (علیهم السلام) هست که در بحث مستقلی باید به آن پرداخته شود.

۵- از همه مهمتر چون اراده برای تطهیر را در آیه منحصر به اهل البیت (علیهم السلام) کرده و گفته است «أَنْمَا»، اولاً: این تطهیر، آن تطهیر عمومی که خداوند برای همه مسلمین اراده کرده است نمی باشد، و اگر همان تطهیر بود که برای عموم مردم اراده کرده، دیگر مقام خاصی برای اهل البیت (علیهم السلام) محسوب نمی شد. ثانیاً: چون خداوند تشریحاً طهارت و تزکیه را برای همه خواسته است، پس این طهارت، طهارت تشریحی نبوده، بلکه طهارت تکوینی می باشد. یعنی طهارت و عصمتی است موهبتی که در اثر آن، نیروی فوق العاده باطنی عصمت در آنها ایجاد شده است، تا آنها نمونه کامل زندگی صحیح برای بشریت باشند.

۶- خداوند در قرآن فرمود: «إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ * فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ * لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ» [۵] فقط مطهرون مقامشان، مقام تماس با قرآنی است که در کتاب مکنون است که همان مقام غیبی قرآن است. از طرفی در آیه تطهیر فرمود: فقط شما اهل البیت به تمام معنی مطهرید، پس در واقع فقط اهل البیت مترجمان واقعی قرآن اند و بقیه باید قرآن را از آنها یاد بگیرند. از طرفی فرمود: آن قرآن کریم را که در کتاب مکنون است غیر مطهرون نمی توانند «مَسَّ» کنند، و متوجه هستید که نفرمود: غیر مطهرون نمی توانند بدانند، بلکه فرمود: غیر مطهرون نمی توانند با آن حقیقت غیبی قرآن تماس بگیرند. این نشان می دهد که حقیقت قرآن يك امر وجودی و واقعی است و نه اعتباری، و شرط تماس با آن حقیقت مطلق، داشتن طهارت مطلق است، و بقیه به اندازه ای که از نظر طهارت به اهل البیت نزدیک

باشند از قرآن بهره دارند. البته لازم است عزیزان متوجه باشند که فرهنگ اهل البیت، فرهنگ طهارت است و از طریق طهارت می توان با قرآن ارتباط داشت. یعنی علمشان را با حفظ طهارت تکوینی خود پایدار نگه می دارند و فلسفه وجود آن همه عباداتی که ما در سیره پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) می بینیم برای حفظ همین طهارت تکوینی است. موفق باشید

[۱] (۱) -سوره احزاب، آیه ۳۳.

[۲] (۲) - به کتاب امام شناسی، ج ۳، از آیت الله سید محمد حسین حسینی تهرانی رجوع شود.

[۳] (۱) - امام شناسی، ج ۳، ص ۱۴۴، نقل از غایة المرام، ص ۲۸۷.

[۴] (۲) - ابن جریر و طبرانی آورده اند که رسول خدا فرمود: « انزلت هذه الآية في خمسة: في و في علي و الحسن و الحسين و فاطمه » یعنی فرمودند: این آیه در مورد پنج کس نازل شده (در زمان نزول) که عبارتند از من و علی و حسن و حسین و فاطمه (علیهم السلام). از طرفی در سوره تحریم خداوند دو تا از زنان پیامبر را به باد انتقاد می گیرد و مفسرین عامه آن را عایشه و حفصه معرفی می کنند. حال چطور می توان چنین تطهیری را به زنان پیامبر نسبت داد. در ضمن اصل روایت کساء به نقل از احمد حنبل همان پنج تن را به عنوان اهل البیت معرفی کرده است.

[۵] (۱) -سوره واقعه، آیات ۷۷ تا ۷۹.